

Legea fundamentală a unui stat este Constituția, în care sunt prevăzute principiile de bază ale ale conducerii statului, atribuțiile instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și obligațiile cetățenilor. Adoptarea primei Constituții a României este o acțiune specifică epocii moderne. În spațiul românesc modernizarea accentuată a societății a avut loc în sec al XIX-lea. Ea s-a materializat în înfăptuirea aspirațiilor de democratizare, în realizarea unirii și în obținerea independenței.

Înfăptuirea Unirii Principatelor (1859), vasta operă reformatoare din timpul domniei lui Alexandru Ioan-Cuza (unificarea instituțional-administrativă, legea secularizării averilor mănăstirești, legea rurală, legea instrucțiunii publice, legea organizării armatei, legea organizării judecătorești, Codul Penal, Codul Civil, etc.) impuneau adoptarea unei Legi Fundamentale, care să cuprindă ansamblul vieții societății și să creeze cadrul democratic de funcționare a instituțiilor statului.

Până în 1866 au fost mai multe legi cu caracter constituțional. Unele au rămas la nivelul de declarații de principii - Cererile norodului românesc în 1821, altele de declarații de drepturi - Proclamația de la Islaz - 1848, altele la nivelul de proiecte de reformă - Constituția Carvunarilor redactată de Ionică Tăutu în 1822 și Osabitul act de numire a suveranului românilor - 1838.

Acte cu caracter constituțional fuseseră adoptate și în perioada anterioară: Regulamentele Organice (1831,1832); Convenția de la Paris (1858); Statutul Dezvoltator al Convenției de la Paris (1864), cunoscut sub numele de "Statutul lui Cuza", elaborat la inițiativa domnitorului A. I. Cuza.

Toate acestea au fost fie expresia intereselor unor mari puteri în Principate, fie nu luau în seamă aspirațiile de modernitate ale românilor. Era necesar un act concret și atotcuprinzător. Prima constituție modernă a României a fost Constituția liberală din 1866.

Contextul si cauzele elaborarii Constituției

Contextul este cel legat de instaurarea dinastiei străine. În 1866 este adus în România ca domn și confirmat de votul poporului Carol I, un prinț din familia nobiliară germană Hohenzollern-Sigmaringen. Titulatura sa va fi inițial aceea de domn (în 1878 cea de alteță regală, iar din 1881 cea de rege).

Principalele cauze ale elaborării Constituției au fost: dorința oamenilor politici români de a organiza

un stat cu adevărat modern și dorința lor și a regelui de a crea o imagine favorabilă României pe plan internațional. La 1 iulie 1866 a fost promulgată, de către Carol I, prima Constituție propriu-zisă a României, adoptată după modelul actului fundamental al Belgiei din anul 1831, aceasta fiind cea mai longevivă Constituție din istoria țării noastre - fiind în vigoare timp de 67 de ani.

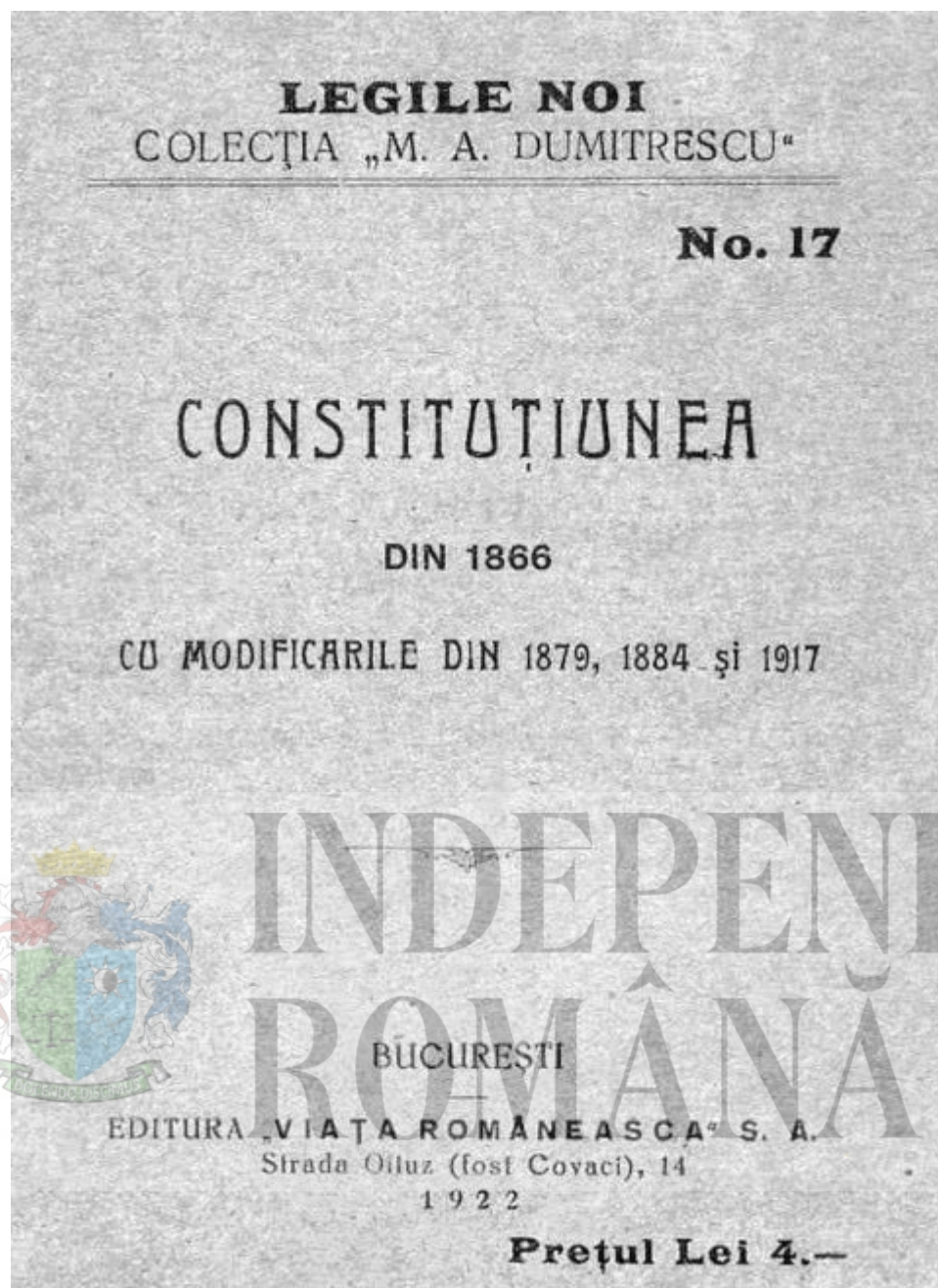
Principiile de bază ale Constituției din 1866 au fost următoarele: • separația puterilor în stat (legislativă, executivă, judecătorească) • guvernare reprezentativă (parlamentul este ales prin vot, conducerea statului reprezintă întreaga națiune) • suveranitate națională (puterile statului emană de la națiune) • responsabilitatea ministerială (miniștrii răspund în fața legii pentru actele lor) • monarhie ereditară și constituțională: România este condusă de moștenitori din casa de Hohenzollern - Sigmaringen. Aceștia trebuiau crescuți în religia ortodoxă.

Puterile statului: Puterea legislativă era deținută de Parlament și rege. Parlamentul era alcătuit din Adunarea Deputaților și Senat. Membrii celor două camere erau aleși prin vot cenșitar; în Senat însă erau și unii membri de drept: foști parlamentari aleși în două legislaturi, foști miniștri, generali, mitropoliți și episcopi, reprezentanți ai universităților, membri trimiși de Academia Română etc. Atribuțiile Parlamentului erau următoarele: elaborarea proiectelor de legi, votarea legilor, adoptarea bugetului țării (bugetul este reprezentat de banii ce revin într-un an fiecărui minister din produsul intern brut). Funcția de rege putea fi deținută de descendenți pe linie masculină ai regelui Carol I (femeile și descendenții lor se excludeau de la acest drept).

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*

*Independența
prin Cultură*

Dacă nu existau descendenți direcți pe linie masculină ai regelui, atunci succesiunea revenea fratelui cel mai în vârstă al regelui sau moștenitorilor lui. Atribuțiile legislative ale regelui erau: sancționarea și promulgarea legilor (regele își dădea acordul, prin semnătura, pentru punerea în aplicare a legilor votate de Parlament); dreptul de veto absolut asupra legilor (regele putea respinge o lege, pe care apoi o trimitea Parlamentului spre reanalizare), propunerea unor proiecte de legi spre votul Parlamentului. **Puterea executivă era deținută de Guvern și rege.**

Atribuțiile Guvernului erau de a pune în aplicare legile și de a elabora proiecte de legi. Miniștrii erau răspunzători pentru faptele lor în fața Parlamentului. Atribuțiile executive ale regelui erau următoarele: numea și revoca miniștrii, numea și confirma în funcții publice, putea dizolva Parlamentul, conducea armata, bătea moneda (emitea moneda cu chipul său), acorda grațiere (suspendarea pedepselor, de obicei pentru cazuri umanitare). Cea mai importantă atribuție a regelui era cea de a dizolva Parlamentul, dar regii României până la Carol al III-lea nu au exercitat-o. Constituția prevedea că în caz de dizolvare a Parlamentului trebuiau organizate alegeri parlamentare în cel mai scurt timp.

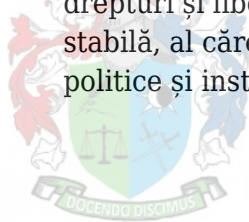
Parlamentul putea fi dizolvat o singură dată într-un an. Puterea judecătorească se exercita prin Curți

de Judecată și Tribunale. Cea mai înaltă instanță era Curtea de Justiție și Casație. **Drepturile și libertățile cetățenești erau:** -libertatea persoanei (nimeni nu poate fi urmărit sau arestat decât în cazuri prevăzute de lege), libertatea întrunirilor (dreptul de a organiza adunări publice), libertatea asocierilor (dreptul de a alcătui organizații: ex. partide, sindicate etc.), libertatea conștiinței (dreptul de a avea propriile idei, credințe, dar respectând ordinea publică și bunele moravuri), libertatea presei (dreptul de a publica propriile idei);

-inviolabilitatea domiciliului, inviolabilitatea proprietății, inviolabilitatea corespondenței (aceste prevederi care interzic pătrunderea în domiciliu fără acordul persoanei sau fără mandat judecătoresc, preluarea unei proprietăți sau citirea corespondenței private au rolul, în primul rând, de a apăra cetățeanul în fața abuzurilor reprezentanților instituțiilor statului și abia apoi în fața abuzurilor persoanelor fizice); -libertatea învățământului; învățământul primar era gratuit și obligatoriu.

Sistemul electoral era bazat pe votul cenșitar (votau cei care aveau o anumită avere, prevăzută de lege). Populația era împărțită în 4 colegii electorale, după avere: la colegiul I și II votau marii proprietari funciari, la colegiul III votau burghezii, liber profesioniștii și ofițerii în retragere, iar la colegiul IV votau țăranii. La colegiul IV votul era indirect, prin reprezentanți (adică țăranii își alegeau dintre ei niște reprezentanți și doar aceia votau). În 1884 s-a modificat legea electorală prin desființarea colegiului IV și a votului indirect.

Votau toți cei care plăteau un impozit către stat. **Consecințele elaborării Constituției din 1866:** România devine un stat modern, guvernat după principiile liberalismului: separația puterilor în stat, drepturi și libertăți cetățenești, garantarea proprietății private. România va avea o viață politică stabilă, al cărei garant este regele, care are, prin constituție, rolul de a păstra echilibrul între forțele politice și instituțiile statului.

ROMÂNIA

*Independența
prin Cultură*

Av. Tatiana Radulescu